

हिमसंस्कृतवार्ताः

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

हिमसंस्कृतवार्ताः

himsanskritvartah
e-Sanskritnewspaper

नवा प्रेरणा नवोत्साहः

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

1

02.01.2024 मंगलवासरः वि.सं. २०८० पौषकृष्णः षष्ठी पौषः 18 प्रविष्टांशः

Website- www.himsanskritam.com

Email-himsanskrit@gmail.com

■ पृष्ठ-4 ■ वर्ष-3 ■ अङ्क-69

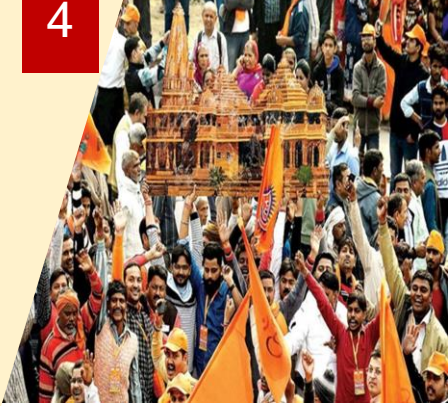
हिमाचले गिरिपारक्षेत्रस्य
हाटीसमुदायस्य जनेभ्यः
जनजातीयश्रेणी,
प्रदेशसर्वकारेण
अधिसूचना प्रसारिता

संस्कृतभारती पञ्जाबप्रान्तस्य
तत्त्वावधाने पटियालाजनपदे
संस्कृतगणेशवन्दनया
गीताज्ञानमहायज्ञस्य सम्पूर्तिः

अयोध्या- संघर्षात्
उत्सवं प्रति
रामसेवकानां राममन्दि
रं प्रति बलिदानस्य
अमरगाथा

प्रासङ्गिकवार्ता

जापानदेशे
चतुर्दशांशोत्तर
सप्त-रियेक्टर-
परिमाणं भूकम्पः

जापानदेशे प्रबलः भूकम्पः आगतः।
भूकम्पनस्य तीव्रता चतुर्दशांशोत्तर
सप्त-रेक्टर-परिमाणं मापितम्।
मध्यजापानदेशे एकः प्रबलः भूकम्पः
अनुभूतः अस्य भूकम्पस्य तीव्रता चतुर्
दशांशोत्तर सप्त-रियेक्टर-मापने इति
मापितम् अस्ति। जापानस्य जलवायु-
विभागेन इशिकावा- निगाटा- तोयामा
चैतेषां तटीयक्षेत्रेषु सुनामी- इत्यस्य
सचेतना प्रसारिता अस्ति। इशिकावा-
प्रान्तस्य नोटो-नगरे पंच मीटर-उच्चा
सुनामी-तरङ्गः प्रविशति। जापानस्य
प्रसार-माध्यम-समवायेन एन एच के
इत्यनेन सूचितम् यत् एकमीटर
इत्यस्मात् परिमाणात् अधिकः उच्चः
तरङ्गः इशिकावा-प्रान्तस्य वाजिमा-
नगरस्य तटं संप्राप्यति। होकुरिकू
इलेक्ट्रिक- पावर- इत्यस्य कथनं यत्
परमाणु-विद्युत्संस्थानेषु यत्किमपि
अनियमितं भवति तस्य अन्वेषणं
क्रियते।

इसरो द्वारा एक्स-रे पोलरी-मीटर सैटेलाइट
(एक्सपोसेट) इति अन्तरिक्षे प्रक्षेपितम्

भारतीयान्तरिक्षानुसन्धान संघटनेन इसरो इत्यनेन ध्रुवीय-उपग्रह-प्रक्षेपणयानेन-पी.
एस्.एल्.वी. सी-अष्टपञ्चाशत् इत्यनेन एक्स-रे पोलरी-मीटर सैटेलाइट (एक्सपोसेट)
इति अन्तरिक्षे प्रक्षेपितम्। प्रक्षेपणमिदं गतप्रातः दशनिमेषाधिक नववादने आन्ध्रप्रदेशे
श्रीहरिकोटातः अभवत्। अभियानमिदं खगोलीय स्रोतसः ब्रह्मांडीय एक्सरे इत्यस्य
ध्रुवीकरणस्य अध्ययनाय भारतस्य प्रथमः समर्पितः वैज्ञानिकानां प्रयासः प्रदर्शयति।
अस्य प्रक्षेपणस्यानन्तरं भारतं ब्लैक होल अपि च न्यूट्रॉन नक्षत्राणां अध्ययनाय विशिष्ट
खगोल-शास्त्रीय-वेधशाला प्रेषितुं द्वितीयं राष्ट्रं जातम्।

इसरो इत्यस्य अध्यक्षण एस. सोमनाथेन ख्यापितं यत् एक्सपोसैट इत्यस्य सफलं
प्रक्षेपणं जातम्। एक्सपोसैट इत्यनेन सह प्रक्षेपितान्याः दशपेलोड, येभ्यः संस्थानेभ्यः
सन्ति तेषु टेक मी टू स्पेस, एल्. बी. एस्. इंस्टीट्यूट ऑफ टेक्नोलॉजी फॉर वुमन,
के. जे. सौमया इंस्टीट्यूट ऑफ टेक्नोलॉजी, इंस्पेसिटी स्पेस लैब्स प्राइवेट लिमिटेड,
बेलाट्रिक्स एयरोस्पेस प्राइवेट लिमिटेड अपि च इसरो इत्यस्मात् त्रयः पेलोड इति
सम्मिलिताः सन्ति। वर्षस्य प्रथम-प्रक्षेपणं सहैव अवकाशस्य समयः अपि आसीत्,
अतः अन्तरिक्ष केन्द्रस्य दर्शकदीर्घायां वयोवृद्धानां उपस्थितिः आसीत्। बाला इसरो
इत्यस्य अभियानविषये स्वयं विचारान् प्रकटयितुं प्रोत्साहिताः।

भारतस्य प्रमुख सौर अभियानम्
आदित्य-एल-1-इत्येतत् षड् जनवरी-
दिनाङ्के स्वस्य अभिप्रेतं गन्तव्यस्थानं
प्राप्स्यति - इसरो- सोमनाथः

इसरो अध्यक्षः एस सोमनाथः अवदत् यत् भारतस्य प्रमुख सौर अभियानम् आदित्य-
एल-1-इत्येतत् षड् जनवरी-दिनाङ्के पृथिव्याः एक दशमलव पञ्च लक्ष-किलोमीटर-
दूरे स्थितं लग्रान्जियन्-बिन्दु (एल-1) स्वस्य अभिप्रेतं गन्तव्यस्थानं प्राप्स्यति।
श्रीहरिकोटायां एक्सपोसैट-प्रक्षेपणानन्तरं वर्ताहरान् सम्बोधयन् सः उक्तवान् यत्,
इस्रो-इत्यनेन शीघ्रमेव आदित्य-एल-एकम् इत्यस्य तत्र स्थापनार्थं अन्तिम- प्रयासं
करिष्यति।

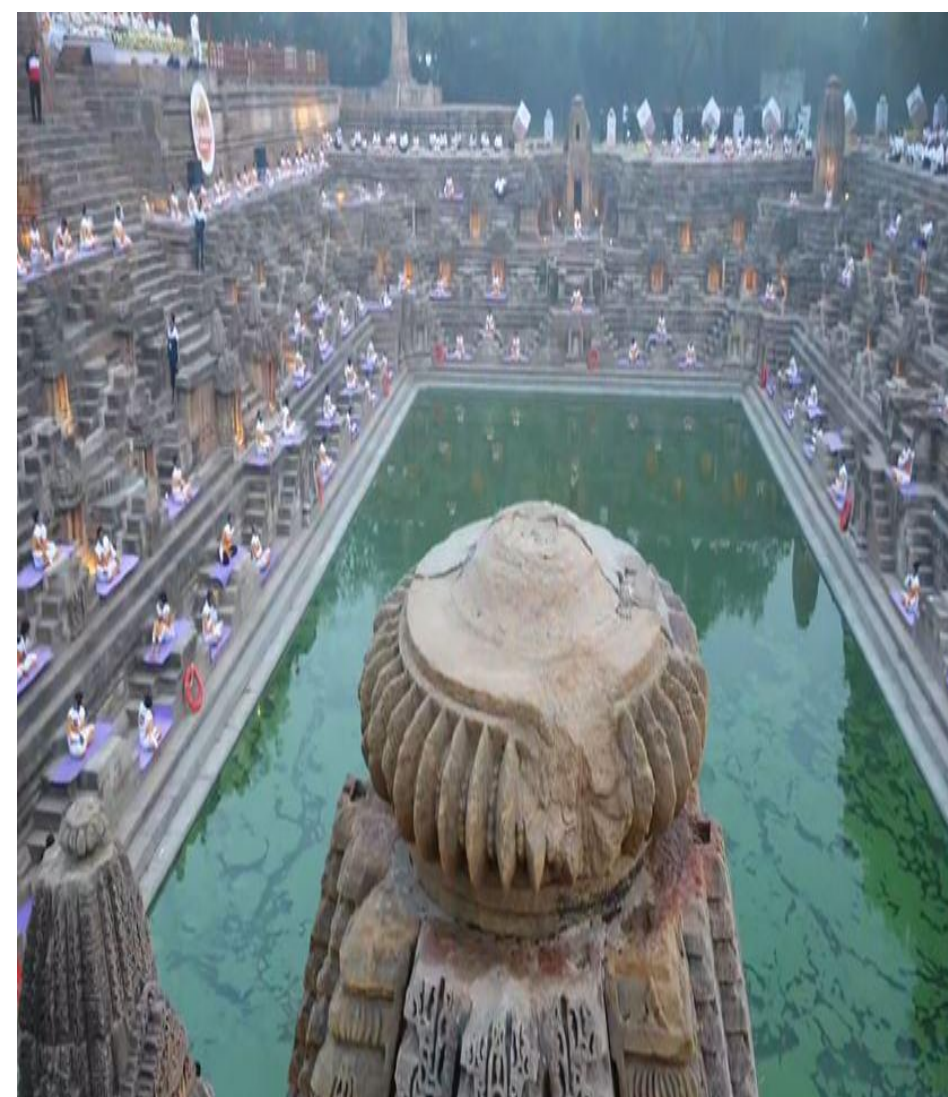
गुजरात राज्ये सामूहिकसूर्यनमस्कारं कृत्वा
गिनिज विश्वकीर्तिमानं रचितम्

नववर्षस्य प्रथमे-दिने गुजरात राज्ये सामूहिकसूर्यनमस्कारं कृत्वा गिनिज विश्वकीर्तिमानं रचितम्।
प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना नववर्षस्य अवसरे गुजरातस्य उपलब्धेः प्रशंसा कृता। एकस्मिन्
सामाजिकान्तर्जाल सन्देशे प्रधानमन्त्रिणा उक्तं यत् गुजराते अष्टोत्तर शत-स्थानेषु सर्वाधिकजनैः
सममेव सूर्यनमस्कारस्य गिनीज विश्व कीर्तिमानं रचयितुम् उल्लेखनीयोपलब्धिना वर्षस्यास्य
चतुर्विंशत्यधिक-द्विसहस्रस्य स्वागतं कृतम्। श्रीमोदिना उक्तं यत् अस्माकं संस्कृतत्वात् अष्टोत्तरशत
संख्यायाः विशेष महत्त्वं विद्यते। तेन प्रतिपादितं यत् सूर्य नमस्कारस्य आयोजन-स्थलेषु प्रतिष्ठित-
मोढेरायाः सूर्यमंदिरमपि सम्मिलितमस्ति, यत्र बहवः जनाः अस्मिन् कार्यक्रमे भागं स्वीकृतवन्तः।
श्रीमोदिना उक्तं यत् इदं यथार्थरूपेण योगसंस्कृतिं प्रति जनानां प्रतिबद्धतायाः परिचायकः अस्ति।
प्रधानमन्त्रिणा जनैः आग्रहं कृता यत् ते सूर्यनमस्कारं दिनचर्यायां योजयन्तु इति।

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी
द्विदिवसीयायैः यात्रायैः
तमिलनाडु-लक्षदीप-
केरलराज्यानि प्रति प्रवासः

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अद्य द्विदिवसीय यात्रायैः
तमिलनाडु-लक्षदीप-केरलराज्यानि प्रति गमिष्यति।
अद्य प्रातः सार्धदशवादने प्रधानमन्त्री मोदी
तमिलनाडोः तिरुचिरापल्लीनगरं सम्प्राप्यति यत्र
असौ भारतीदासन-विश्वविद्यालयस्य अष्टत्रिंशत्तमे
दीक्षान्तसमारोहे मुख्यातिथित्वेन सम्मिलितो
भविष्यति। मध्याह्ने द्वादशवादने प्रधानमन्त्री
तिरुचिरापल्लीनगरे एकस्मिन् सामाजिक-कार्यक्रमे
पञ्चाशदधिक-अष्टशतोत्तर-नवदश-
सहस्रकोटिरूप्यकाणाम् अनेकासां परियोजनानाम्
उद्घाटनं आधारशिलां राष्ट्राय च समर्पयिष्यति।
अत्रावसरे प्रधानमन्त्री नैकाः रेलवे-परियोजनाः अपि
राष्ट्राय समर्पयिष्यति। एतासु परियोजनासु
एकचत्वारिंशत् दशमलव चत्वारि किलोमीटरमितं
लम्बमानस्य सेलम-मैग्रेसाइट जंक्शन ओमालूर-
मेदूर- जलबन्धक-खण्डस्य द्विगुणीकरणं
सम्मिलितमस्ति। तत्रैव बुधवासरे मध्याह्ने द्वादशवादने
प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी लक्षदीपस्य कवरत्ती प्राप्स्यति।
यत्र असौ दूरसञ्चार-पेयजल-ऊर्जा-स्वास्थ्य-सादृशैः
क्षेत्रैः सम्बद्धानाम् अनेकासां परियोजनानां
आधारशिलाम् संस्थापयिष्यति राष्ट्राय च
समर्पयिष्यति। प्रधानमन्त्री कदमतस्थले निम्न-
तापमान-थर्मल डिसेलिनेशन-संयन्त्रं राष्ट्राय
समर्पयिष्यति।

सुभाषितम्

मूर्खस्य पञ्च चिन्हानि
गर्वो दुर्वचनं तथा ।
क्रोधश्च दृढवादश्च
परवाक्येष्वनादरः ॥

भावार्थ - मूर्खों के पाँच लक्षण हैं
- गर्व, अपशब्द, क्रोध, हठ और
दूसरों की बातों का अनादर॥

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे
व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते
सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

हिमाचले गिरिपारक्षेत्रस्य हाटीसमुदायस्य जनेभ्यः जनजातीयश्रेणी, प्रदेशसर्वकारेण अधिसूचना प्रसारिता

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला।

नववर्षस्य प्रथमदिने सोमवासरे हिमाचलसर्वकारेण हिमाचलप्रदेशस्य गिरिपारक्षेत्रस्य हाटीसमुदायं जनजातीयश्रेणी इति घोषयन् अधिनियमः कार्यान्वितः। अस्मिन् अवसरे सोमवासरे शिमलानगरे उद्योगमन्त्रिणः उपस्थितौ मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः गिरिपारक्षेत्रस्य अधिकारिणां जनानां च उपस्थितौ हाटीसमुदायम् अनुसूचितजनजातिरूपेण घोषयन् अधिसूचना प्रसारितवान्। गिरिपारहाटीविकासकल्याणमञ्चस्य अधिकारिणः शतशः काङ्ग्रेसकार्यकर्तारः च गतरात्रौ एव शिमलानगरं प्राप्तवन्तः इति कथ्यते।

२०२३ तमस्य वर्षस्य अगस्तमासे राष्ट्रपति द्रौपदीमुर्मू हाटीसमुदायस्य अनुसूचितजनजातिजातिपदवीं दातुं अधिसूचना प्रसारितवती। तदनन्तरं गिरिपारक्षेत्रस्य जनाः राज्यसर्वकारस्य अधिसूचनायाः प्रतीक्षां कुर्वन्ति स्म। परन्तु अधुना एषा प्रतीक्षा अपि समाप्ता। दीर्घकालं यावत् प्रतीक्षायाः अनन्तरं २०२४ तमस्य वर्षस्य जनवरीमासस्य प्रथमे दिने गिरिपारक्षेत्रस्य जनानां कृते जनजातीयपदवीं दातुं सर्वकारेण अनुमोदनं दत्तम्। अस्य विषये अधिसूचना अपि निर्गता। अस्मिन् कालखण्डे राज्यसर्वकारस्य उद्योगमन्त्री हर्षवर्धनचौहानः गिरिपारक्षेत्रस्य प्रतिनिधिभिः सह मिलितवान्। उद्योगमन्त्री अस्मिन् विषये भाजपादलं राजनीतिं करोति इति अपि आरोपं कृतवान्। हर्षवर्धनचौहानः उक्तवान् यत् राज्यस्य काङ्ग्रेससर्वकारः ट्रांसगिरी-गिरिपारक्षेत्रयोः हाटीसमुदायस्य जनजातीयपदवीं दातुं सर्वदा पक्षे अस्ति।

सः अवदत् यत् पूर्ववीरभद्रसर्वकारकाले सः एव एतत् विषयं सद्ने उद्भवत्। सः अवदत् यत् एषः विषयः केन्द्रसर्वकारस्य अधिकारक्षेत्रे अस्ति। अतः राज्यसर्वकारेण केन्द्रस्य आदेशान् यथावत् कार्यान्वितुम् अभवत् इति सः अवदत्। परन्तु केन्द्रतः अधिसूचनायां त्रुटिः इति कारणतः राज्यसर्वकारः केन्द्रस्य अधिसूचना हिमाचले कार्यान्वितुं न शक्तवान्। एतादृशी परिस्थितौ राज्यसर्वकारेण केन्द्रात् स्पष्टीकरणं याचितम् आसीत्। तदनन्तरं केन्द्रतः स्पष्टीकरणं प्राप्तमात्रेण राज्यसर्वकारेण हाटीसमुदायस्य जनजातीयपदवीं दातुं विषये सूचनां विना विलम्बेन प्रसारिता। हर्षवर्धनचौहानवर्येण इत्यनेन सम्पूर्णे प्रकरणे भारतीयजनतापक्षे राजनीतिः कृता इति आरोपः कृतः। अस्मिन् विषये भाजपाजनाः अपि राजनीतिं न कुर्वन्तु इति सः अवदत्।

जगतप्रकाशनड्डा जनवरी ५

दिनाङ्के सोलन-शिमलायां जनसभां करिष्यति, मॉलरोडे भविष्यति अभिनन्दनसमारोहः

हिमसंस्कृतवार्ता:- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

भाजपादलस्य प्रदेशाध्यक्षः डॉ. राजीव बिन्दलः इत्यनेन उक्तं यत् भारतीयजनतापक्षस्य राष्ट्रीयध्यक्षः जगतप्रकाशनड्डा ५ जनवरी दिनाङ्के हिमाचलप्रदेशम् आगमिष्यति। शिमला संसदीयनिर्वाचनक्षेत्रस्य भ्रातरः भगिन्यः स्वप्रियनेतुः अभिनन्दनं करिष्यन्ति। राजस्थान- मध्यप्रदेश- छत्तीसगढ- प्रान्तानां निर्वाचनेषु नड्डावर्यस्य अध्यक्षतायां नरेन्द्रभाईमोदिनः नेतृत्वेन च भाजपादलेन विशालविजयं प्राप्तम्। शिमलासंसदीय- निर्वाचनक्षेत्रस्य जनाः जगतप्रकाशनड्डावर्यस्य सोलने शिमलायां च स्वागतं करिष्यन्ति। सोलनस्य मॉलरोडे प्रातः ९:०० वादने पथप्रदर्शनम् अभिनन्दनसमारोहः च भविष्यति, अपराह्णे १:०० वादने होटलपीटरहॉफ शिमला इत्यत्र अभिनन्दनसमारोहः भविष्यति। राष्ट्रीयध्यक्षः सायं ६:०० वादने भारतीयजनतापार्टी हिमाचलप्रदेशस्य आन्तरिकसमूहसभां सम्बोधयिष्यति।

डॉ. राजीव बिन्दलः अवदत् यत् भारतीयजनतापक्षस्य त्रिषु बृहत्राज्येषु विशालविजयेन देशस्य सम्पूर्णं वातावरणं भाजपासमर्थकं कृतम्। नरेन्द्रभाई मोदी देशस्य सर्वोत्तमनेतारूपेण उद्भूतः अस्ति। डॉ. बिन्दलः अवदत् यत् २०२४ तमे वर्षे पुनः तृतीयवारं नरेन्द्रमोदी प्रधानमन्त्रीकरणस्य वर्षस्य आरम्भः अभवत् तथा च मोदीजी-भाजपा-सहितं देशस्य प्रगतिः सुनिश्चिता कर्तव्या अस्ति। नरेन्द्रभाई मोदी इत्यनेन २०१७ तमवर्षपर्यन्तं भारतं विश्वस्य सर्वोत्तमराष्ट्रं कर्तुं कार्यम् आरब्धम् अस्ति, अस्माभिः सर्वैः मिलित्वा तत् सम्पन्नं कर्तव्यम्।

नववर्षस्य प्रथमे दिनैव शिलातैलकेन्द्रेषु शिलातैलस्य संकटः, ऊना-नूरपुर-नालागढे ट्रकचालकाः कुर्वन्ति आन्दोलनम् केन्द्रस्य १० वर्षाणां दण्डस्य निर्णयस्य विरोधं कुर्वन्ति

नववर्षे प्रदेशसर्वकारस्य उपहारः मन्त्रिमण्डलस्य सभायां गृहीताः बहवः महत्त्वपूर्णाः निर्णयाः, ८ जनवरीतः ग्रामद्वारयोजना आरप्स्यते

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला।

हिमाचलप्रदेशे मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः इत्यस्य मन्त्रिमण्डलेन नूतनवर्षस्य विषये राज्यस्य जनानां पक्षे केचन निर्णयाः कृताः। सुखविन्दरसिंहसुक्खुः पक्षतः पत्रकारसम्मेलने उक्तं यत् राज्यसर्वकारेण दिव्याङ्कबालानां कृते योजना आनीता। एतादृशानां बालकानां कृते शैक्षणिकसंस्था निर्मिता भविष्यति। यदा बालकः विद्यालयं सम्पन्नं करिष्यति तदा तस्मिन् एव विद्यालये एकीकृतशिक्षा दीयते। एकीकृतसंस्था उद्घाटिता भविष्यति। अधिकसूचनाः दत्त्वा उक्तं यत् मन्त्रिमण्डलेन हाटीसमुदायस्य अनुसूचितजनजातिपदवीं प्रदातुम् अधिसूचना अनुमोदिता। सः सिरमौरनगरं गत्वा जनवरीमासे ३ दिनाङ्के अस्य विषयस्य सम्बोधनं करिष्यति। एतदतिरिक्तं निरवकाशानां विषये अन्यः निर्णयः कृतः। १० प्रतिशतं जनाः ग्रामेषु निवसन्ति। राजीवगांधी-स्वरोजगार-योजनायाः द्वितीयं चरणम् अनुमोदितम्। त्रिबीघाः भूमियुतानां युवानां कृते प्रतिमासं २० सहस्ररूप्यकाणि प्रदास्यन्ते। ते प्रतिवर्षं २ लक्षं ४० सहस्ररूप्यकाणि प्राप्स्यन्ति। अस्य कृते विद्युत्मण्डलाय २४० कोटिरूप्यकाणां इक्विटी दीयते।

अस्याः योजनायाः तृतीयं चरणम् अपि आगमिष्यति। एतेन ग्रामस्य अर्थव्यवस्था सुदृढा भविष्यति। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः अवदत् यत् सर्वकारः ८ जनवरीतः ग्रामद्वारयोजनाम् आरभते। राज्यमन्त्रिमण्डलस्य सर्वे सदस्याः विधायकाः च स्वस्वक्षेत्रं गमिष्यन्ति। 'ग्रामद्वारे सर्वकारः' इति कार्यक्रमः आरभ्यते। ते सर्वासु पंचायतेषु गत्वा जनानां विषये सूचनां दास्यन्ति।

हिमसंस्कृतवार्ता- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः। नूतनवर्षस्य आरम्भेण राज्ये पेट्रोल-डीजल-संकटः गभीरः भवति अर्हति। ट्रकचालकानाम् आन्दोलनस्य कारणेन राज्ये पेट्रोल-डीजल-आपूर्तिः प्रभाविता अस्ति। एतादृशे सति यदि ट्रकचालकानां संघर्षस्य शीघ्रं समाप्तिः न भवति तर्हि राज्ये शिलातैलकेन्द्राणि २४ होराणाम् अन्तः शुष्काणि भवितुम् अर्हन्ति। ट्रकचालकाः केन्द्रीयकानूनस्य विरोधं कुर्वन्ति, यस्मिन् केन्द्रसर्वकारेण हिट-एण्ड-रन इत्यस्य प्रकरणे १० वर्षाणां दण्डः, ७ लक्षरूप्यकाणां दण्डः च दत्तः। आईओसीएल ऊना- नालागढयोः एचपी-आगारात् टैकर-पूरणं न भवति। रविवासरे नालागढस्य एचपी-आगारात् टैकर-भरणं न कृतम्। तस्मिन् एव काले भारतीयतैलस्य ऊना-आगारात् पेट्रोल- डीजल- आपूर्तिः शनिवासरात् स्थगिता। ट्रकचालकानाम् आन्दोलनस्य कारणात् राज्ये शिलातैलकेन्द्राणि शुष्कतायाः मार्गं सन्ति। रविवासरे राज्यस्य नूरपुरनगरे ट्रकचालकाः अपि आन्दोलनं कृत्वा केन्द्रसर्वकारस्य विरुद्धं घोषोद्घोषान् प्रसारितवन्तः। राज्यस्य पम्पसञ्चालकाः वदन्ति यत् यदि शीघ्रमेव पेट्रोल-डीजल-आपूर्तिः न आरभ्यते तर्हि आगामिषु २४ होरासु शिलातैलकेन्द्राणि शुष्कानि भवितुम् अर्हन्ति, यतः राज्यस्य ऊनामण्डले स्थिते आईओसीएल-आगारे आन्दोलनं द्वितीयदिनं यावत् अचलत्। एतादृशे सति सोमवासरस्य प्रातः यावत् राज्ये इण्डियन ऑयल शिलातैलकेन्द्राणि शुष्कानि भवितुम् अर्हन्ति। औसतेन आईओसीएल-इत्यस्य ऊना-आगारात् प्रतिदिनं २०० तः २५० पर्यन्तं टैकरवाहनानि चरम-ऋतौ विभिन्नस्थानेषु प्रेष्यन्ते, येषु पेट्रोल-डीजल-आपूर्तिः भवति गतदिनद्वयात् आईओसीएलस्य ऊना-आगारात् शिलातैलकेन्द्रेभ्यः डीजल-पेट्रोल-इत्यस्य आपूर्तिः न क्रियते। तस्मिन् एव काले नालागढ-नूरपुर-नगरयोः अपि ट्रकचालकाः आन्दोलनम् आरब्धवन्तः।

प्रशासनस्य त्रिपक्षीय-शान्ति- सन्धिना राज्यस्य मूल- निवासिनां अधिकाराः सुनिश्चिताः जाताः-हिमंता बिस्वा

असमप्रदेशस्य मुख्यमन्त्री हिमंता बिस्वा सरमा प्रोक्तवान् यत् उल्फा इत्यनेन सह प्रशासनस्य त्रिपक्षीय-शान्ति-सन्धिना राज्यस्य मूल-निवासिनां अधिकाराः सुनिश्चिताः जाताः। श्रीसरमा प्रधानमन्त्रिणे, केन्द्रीय गृहमन्त्रिणे उल्फा-नेतृत्वाय च सन्ध्यार्थं धन्यवादान् प्रदत्तवान्। गुवाहाट्या वार्ताहरैः सह संवादे मुख्यमन्त्रिणा प्रोक्तं यत् अनया सन्ध्या जनानां भूमिः, राजनैतिकाधिकाराः सुनिश्चिताः कृताः।

कृष्णाङ्गार-प्रभागः नवांशोत्तर-दश-प्रतिशतं वृद्धि-कृष्णाङ्गारमन्त्रालयः

कृष्णाङ्गार-प्रभागः नवांशोत्तर-दश-प्रतिशतं वृद्धिं प्राप्नोत् । गत मासे कृष्णाङ्गार-उत्पादने पर्याप्त-उत्थानस्य कारणम् अभवत्। कृष्णाङ्गार- मन्त्रालयानुसारेण गतवर्षस्य अन्तिममासे षोडश-दशांशोत्तर-षट्सप्तति मिलियन टन परिमाणं प्राप्तम्। अस्य यत् इदानीं द्विपञ्चाशत्-दशांशोत्तर चतुश्शीति-मिलियन टन उत्पादनम् प्राप्तम्।

आस्ट्रेलियादेशस्य बल्लकः डेविड् वार्नरः एकदिवसीय क्रिकेट् क्रीडायाः निवृत्तेः घोषणां कृतवान्

आस्ट्रेलियादेशस्य बल्लकः डेविड् वार्नरः एकदिवसीय क्रिकेट् क्रीडायाः निवृत्तेः घोषणां कृतवान्। वारद्वयं एकदिवसीयविश्वचषकविजेत्रा पूर्वमेव घोषितवान् यत् सः सिडनीनगरे पाकिस्तानविरुद्धं आस्ट्रेलियादेशस्य आगामिन्याः निकष-क्रीडायाः अनन्तरं निकष-क्रिकेट्-क्रीडायाः निवृत्तः भविष्यति। सः उक्तवान् यत् पञ्चविंशत्यधिक द्विसहस्रतमे वर्षे चैम्पियन्स ट्राफी-क्रीडायां प्रतिभागं ग्रहीतुम् उपलब्धो भविष्यति । वार्नरः एकदिवसीय स्वरूपे आस्ट्रेलिया- देशस्य षड सर्वाधिक धावनाङ्कं समर्जितेषु एकः अस्ति तथा च आस्ट्रेलिया-देशस्य कृते अधिक शतकनिर्मातृषु द्वितीयः अस्ति।

संस्कृतभारती पञ्जाबप्रान्तस्य तत्त्वावधाने पटियालाजनपदे संस्कृतगणेशवन्दनया गीताज्ञानमहायज्ञस्य सम्पूर्तिः

हिमसंस्कृतवार्ताः- कुलदीपमैन्दोला, पंजाब। संस्कृतभारती पञ्जाबप्रान्तस्य तत्त्वावधाने पटियालाजनपदे 24 दिसंबरतः 31 दिसंबर पर्यन्तं गीताज्ञानमहायज्ञस्य सम्पूर्तिसमारोपणम् अभवत्। कार्यक्रमेऽस्मिन् मुख्यातिथिरूपेण राजीवकौशलमहोदयः (असि. कमिश्नर जीएसटी) इत्यतः स्वीयव्याख्यानस्य आरम्भः संस्कृतगणेशवन्दना द्वारा कृतवान्। तेन उक्तं यत् संस्कृतभाषा न केवलं धर्मशास्त्राणां भाषा अपितु योगस्य अपि भाषास्ति। विशिष्टातिथिरूपेण श्रीमान् रविकुमारः अनुमहोदयः पूर्वहिन्दीविभागाध्यक्ष- पञ्जाबीविश्वविद्यालयतः तेन वक्तव्ये उक्तं गीतायाः सामाजिक जीवने यत् औचित्यं वर्तते तस्य निरूपणं कृत्वा जनान् गीतां पठितुं प्रेरितवान्। मुख्यवक्त्ररूपेण उत्तरक्षेत्रसङ्गठनमन्त्री संस्कृतभारती नरेन्द्रमहोदयेन उक्तं यत् सर्वेषां जनानां कृते संस्कृतभाषा अनिवार्यतया वर्तते कारणं यतोहि एतया भाषया एव भारतीयानां भाषाणां संरक्षणं भविष्यति अस्यामेव भाषायां नवशब्दनिर्माणस्य सामर्थ्यं वर्तते। आगतानामतिथिनां परिचयं एवं च कार्यक्रमस्य वृत्तान्तं डॉ. वीरेन्द्रकुमारः संस्कृतविभागाध्यक्ष पञ्जाबीविश्वविद्यालयतः कृतवान्। शिवमन्दिरसमितेः प्रधानः दीपचंदगुप्तमहोदयः अस्य कार्यक्रमस्य अध्यक्षतां कृतवान्। ते संस्कृतभारत्याः धन्यवादज्ञापनं कृतवन्तः यतोहि तेषां सहयोगेनैव गीताज्ञानमहायज्ञस्य आयोजनमभवत्।

"संस्कृतभाषा न केवलं धर्मशास्त्राणां
भाषा अपितु योगस्य अपि भाषास्ति"

श्रीराजीवकौशलः

सर्वेषां जनानां कृते संस्कृतभाषा
अनिवार्यतया वर्तते कारणं यतोहि
एतया भाषया एव भारतीयानां
भाषाणां संरक्षणं भविष्यति अस्यामेव
भाषायां नवशब्दनिर्माणस्य सामर्थ्यं
वर्तते।

नरेन्द्रः, उत्तरक्षेत्रसङ्गठनमन्त्री

सप्ताहेऽस्मिन् व्यासरूपेण आगतः डॉ. कपिलदेवः, डॉ. ओमनदीपः, गगनदीप पाठकः, अमित अत्रिः, लक्ष्य शर्मा विदुषां वस्त्राणि द्वारा सम्मानं कृतवन्तः। विशेषतया ते अस्य कार्यक्रमस्य सूत्रधाररूपेण डॉ. वीरेन्द्रकुमारस्य, अजयकुमारआर्यस्य सहमंत्री पञ्जाबप्रान्त संस्कृतभारती एतयोः धन्यवादं कृतवन्तः। अस्य कार्यक्रमस्य मञ्चसंचालनं डॉ. रविदत्तशर्मा अकरोत्।

काशीनगरस्य पञ्चकोशीक्षेत्रं मांसमद्यरहितं कर्तुम् सामाजिकसंस्थया राज्यस्य मुख्यमन्त्रिणं प्रति लिखितं पत्रम्

वाराणसी। रामनगर्या अयोध्यायाः चतुरशीतिक्रोशक्षेत्रस्य मद्यनिषेधक्षेत्रं घोषणानन्तरम् अधुना काशीनगरस्य पञ्चकोशीक्षेत्रे अपि मांसस्य मद्यस्य च प्रतिबन्धनस्य आग्रहः उद्भूतः। तदर्थं सामाजिकसंस्थया राज्यस्य मुख्यमन्त्रिणं योगिनम् आदित्यनाथं प्रति अपि पत्रं लिखितम् अस्ति। संस्थायाः संस्थापकस्य अभियानपवित्रकाश्याः संयोजकस्य वरिष्ठस्य पत्रकारस्य डॉ० सन्तोषीन्द्रस्य अनुसारं काश्याः पञ्चकोशीक्षेत्रे अयोध्यामथुरे इव मांसमद्यविक्रयणं निरोधितव्यम्। सः अवदत् यत् स विगतवर्षद्वयात् अभियानपवित्रकाशी साधुभिः समाजसेवकैः सह सहकार्येण प्रचालयति। अस्य अभियानस्य अन्तर्गतं पूर्वं प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी च राज्यस्य मुख्यमन्त्री योगी आदित्यनाथ च अस्मिन् विषये पत्रं प्रलिख्य अनुरोधितौ। सः अवदत् यत् श्रीविश्वनाथस्य काशीनगरस्य पञ्चकोशीक्षेत्रं मांसमद्यनिषेधक्षेत्ररूपेण घोषयितुं युद्धं प्रचलति। विगतवर्षद्वयात् आगमनसामाजिकसङ्गठनं च ब्रह्मसेना च अस्य कृते अभियानं चालयतः। न केवलं अभियानम् अपि तु जनान् अपि तस्य कृते अवगतं क्रियन्ते। तदर्थं धार्मिकानुष्ठानानि पदयात्रा चित्रकलाप्रतियोगिता जनजागरणसभा अथ चापि विभिन्नाः कार्यक्रमा आयोज्यन्ते। सनातनधर्मस्य शङ्कराचार्यत्रयसहिताः काश्याः सर्वे पीठाः अपि च काशीनगरस्य पीठाधीश्वरः महन्ताः साधवः च सन्तः

चापि अस्य अभियानस्य समर्थनं कृतवन्तः इति सः अवदत्।

एतदे एव न अपि तु अन्यनगरेभ्यः सन्तः भिक्षवः धर्माध्यापकाः कथाकाराः च अभियानस्य पवित्रकाश्याः समर्थने पत्राणि वक्तव्यानि च ददति। अयोध्यायाः चतुरशीतिक्रोशक्षेत्रे मद्यप्रतिबन्धनस्य मार्गः स्वच्छः डॉ० सन्तोषीन्द्रः अवदत्। उत्तरप्रदेशस्य मद्यनिषेधमन्त्री एतत् घोषितवान् तत् स्वागतयोग्यम् अस्ति। यथा भगवतः रामस्य पवित्रभूम्याः चतुरशीतिक्रोशक्षेत्रं सर्वकारेण मद्यमुक्तक्षेत्रं घोषितम् अस्ति। तथैव श्रीविश्वनाथनगरात् काशीनगरात् अपि मांसमद्यविक्रयणं पूर्णतया निषेधितव्यम्।

अयोध्या- संघर्षात् उत्सवं प्रति रामसेवकानां राममन्दिरं प्रति बलिदानस्य अमरगाथा

रामजन्मभूमिमोक्षाय ७६ युद्धानि अभवन्। १५२६ तमे वर्षे मेवाड़नगरस्य राणासंग्रामसिंहेन युद्धे बाबरः पराजितः। पराजितः प्रत्यागत्य बाबरस्य पापदृष्टिः अयोध्यानगरस्य रामजन्मभूमिस्थे राममन्दिरस्य उपरि पतिता। बाबरः पुनः पूर्णतया सज्जतापूर्वकं रणसङ्गं आक्रमणं कृतवान्। अस्मिन् युद्धे बाबरः विजयी अभवत्। बाबरः पुनः अयोध्यां प्रति दृष्टिम् अकरोत्। रामजन्मभूमिस्थं राममन्दिरं ध्वस्तं कृत्वा तत्र मस्जिदनिर्माणं स्वसेनापतिना मीरबाकी इत्यस्मै न्यस्तवान्।

राममन्दिरस्य स्पर्शः तावत् सुलभः नासीत्। अक्षरशः सहस्राणि हिन्दुजनाः अयोध्यायाः रक्षणार्थं स्वस्य रक्तं पातयन्ति स्म। कतिपयान् मासान् यावत् संघर्षः अचलत्। मुस्लिमसेना प्रायः द्वापञ्चाशत् लक्षैः, तोपैः च सुसज्जिता आसीत्। इतिहासकाराः अभिलेखितवन्तः यत् कुलम् प्रायः १ लक्षं ७१ सहस्रं हिन्दुवीराः बलिदानं कृतवन्तः अन्ते च २५२८ तमे वर्षे मार्चमासस्य २३ दिनाङ्के मीरबाकी अयोध्यानगरस्य राममन्दिरस्य विनाशं कृतवान्।

हिन्दुः मौनं कर्तुं गच्छन्ति स्म? हिन्दुजनाः पुनः स्वस्य पुरातनात्मना सह युद्धाय उत्तिष्ठन्ति स्म। अस्य युद्धस्य नेतृत्वं सनेठीग्रामस्य महान् रामभक्तः पं. देवीदीनः पाण्डेयम् आगतः। पाण्डेजी ७० सहस्राणां सेनाम् उत्थापितवान्। बाबरः स्वयमेव लिखितवान् यत् डेविड् दीनः एव ७०० मुस्लिमयोद्धान् मारितवान्। पञ्चदिवसीयं युद्धम् अभवत्। अन्ते देवीदीन् पाण्डेजी गोलिकाभिः मारितः। तदनन्तरं हंसवरराजकुमार्याः राज्ञी जयराजकुमारी ३००० सैनिकानाम् एकं पलटनम् उत्थापितवती। रानी प्रायः १० भव्य आरोहणं कृतवती। अन्तिमे आक्रमणे रानी युद्धक्षेत्रे एव मृता।

तदनन्तरं हिन्दू संस्कृतेः महान् शत्रु औरंगजेबस्य आगमनम्! औरङ्गजेबः बाबरीमस्जिदस्य रक्षणार्थं सैयदहसनअली इत्यस्य नेतृत्वे ५०,००० जनानां सेना प्रेषितवान्। बाबा वैष्णवदासः पंजाबस्य रंझुञ्जूरस्य गुरु गोविन्दसिंहं प्रति सहायतार्थं सन्देशं प्रेषितवान्। ते शीघ्रमेव अयोध्यानगरम् आगत्य उभौ रणनीतिं निर्माय मोगलसैन्यं पराजितवन्तौ। क्रुद्धः औरङ्गजेबः स्वयं महता सेनायाः सह अयोध्यां प्रति अगच्छत्। हिन्दुजनाः निरन्तरयुद्धेन श्रान्ताः आसन्। अपि च, राजसेना शस्त्रैः, उपकरणैः च बलवती आसीत्। औरंगजेब १०,००० शहीद हिन्दुशवाः उलंघ्य अयोध्यां प्रविष्टवान्।

बाबरस्य सेनापतिः मीरबाकी २ युद्धानि कृतवान्, मन्दिरं अर्धमृतं नष्टवान्, मस्जिदस्य आंशिकरूपेण निर्माणं च कृतवान्, तदनन्तरं बाबरस्य स्वसमये ४ युद्धानि अभवन् हुमायूनस्य समये १०, अकबरस्य समये २०, औरङ्गजेबस्य समये ३०, नवाब सादात अली इत्यस्य समये ५, नवाब नसिरुद्दीनस्य समये ३, नवाब वाजिद अली शाहस्य समये २ १९३४ पर्यन्तं हिन्दुजनस्य पुनः प्राप्यर्थं कुलम् ७६ युद्धानि अभवन् राम जन्मभूमि। तस्मिन् ४ लक्षं हिन्दुजनाः बलिदानं कृतवन्तः। बाबरी गुम्बजस्य उपरि केसरध्वजं उड्डियत।

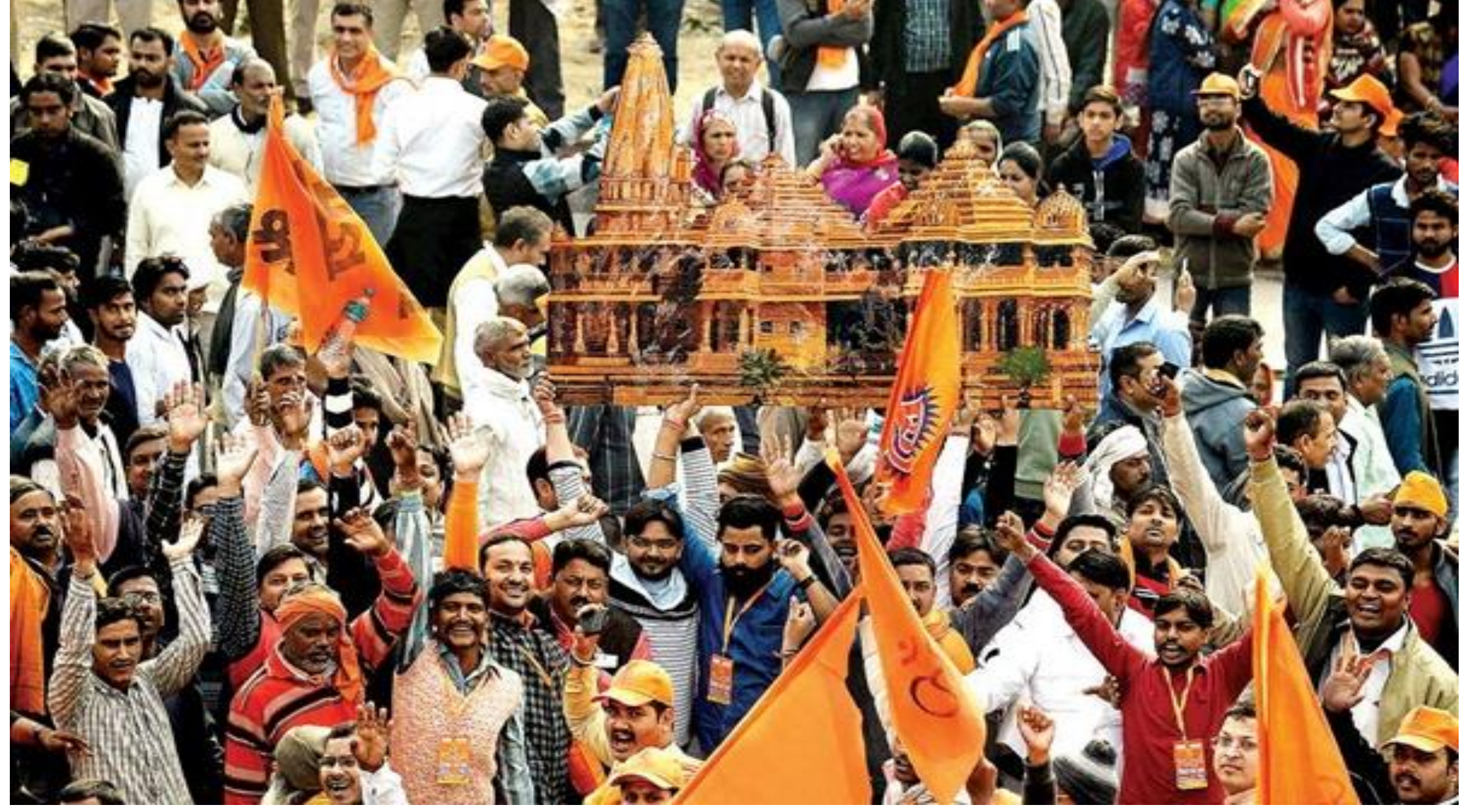
स्वातन्त्र्यानन्तरं पुनः रामजन्मभूमि आन्दोलनस्य आरम्भः अभवत्। रामजन्मभूमि मुक्ति समितिः १९८४ तमे वर्षे स्थापिता। अस्य आन्दोलनस्य नेतृत्वं विश्वहिन्दुपरिषदः आसीत्। हिन्दू समाजे रामस्य जन्मस्थानस्य विषये सूचनां प्रसारयितुं देशे सर्वत्र गङ्गामाता भारतमातायात्रा, श्रीरामज्योतयात्रा, श्रीरामशीलापूजन इत्यादयः अनेके कार्यक्रमाः आयोजिताः। तदनन्तरं रामजन्मभूमिं गत्वा कारसेवकानां निर्णयः अभवत्।

तत्कालीनस्य मुख्यमन्त्री मुलायमसिंहयादवः कारसेवकानां अयोध्यानगरं न गन्तुं सर्वान् यातायातमार्गान् बन्दं कृतवान् आसीत्। विंशतिसहस्राणि सशस्त्रसैनिकाः सज्जीकृताः आसन्। १९९० तमस्य वर्षस्य अक्टोबर्-मासस्य ३० दिनाङ्कः कारसेवादिवसः इति निर्धारितः। ९ घण्टा ४४ निमेषाः कारसेवा - समयः आसीत्। प्रातः ९ वादनतः १० मिनिट् अभवत् तदा मणिरामशिबिरस्य द्वारं उद्घाटितम्! अशोकजी सिंघल बहीः आगतवान् केवलं चत्वारि पञ्च वा कारसेवकाः! अशोकजिना मार्गे दृष्टमात्रेण कारसेवकाः प्रकटितुं आरब्धाः कथं? यथा भग्नवायुतः पिपीलिका निर्गच्छन्ति! अयोध्यायाः वीथीः अधुना कारसेवकैः पूर्णाः सन्ति! एतस्मिन् समये धर्मदास पहलवान नामकः साधुः हनुमानगाढीसमीपे स्थितस्य रिजर्वपुलिसस्य लोकयानस्य नियन्त्रणं कृतवान्। अनेकाः कारपरिचारकाः वहन्तः लोकयानः अक्षरशः पुलिसैः स्थापितान् बाधान् भग्नवान्। अक्षरशः सहस्राणि कारसेवकाः तस्याः पश्चात् धावितुं आरब्धवन्तः यतः मार्गबाधाः भग्नाः अभवन्। जन्मभूमिक्षेत्रं अक्षरशः कारसेवकैः परिपूर्णम् आसीत्। अनेकाः कारसेवकाः गुम्बजानि वानर इव आरुह्य। जयश्रीरामस्य घोषणैः आकाशं कम्पितम्। 'रामलल्ला हम आये है, मन्दिर यही बनायेंगे इति जयघोषः आसीत्।

सरयू रक्तवर्णात्मिका अभवत्

द्वौ दिवसौ विश्रामं कृत्वा नवम्बर् २ दिनाङ्के प्रातः ९ वादने कारसेवा कर्तुं निश्चितवान्। प्रायः ५० सहस्राणि कारसेवकाः स्तोत्रगानयन्तः निर्गताः। दिगम्बरं पुलिसैः अवरुद्धम्। अश्रुवायुस्य कनस्तरः भग््नः आसीत्। कारसेवकाः विकीर्णाः अभवन्। एतस्मिन्नन्तरे जनाः एकस्य पुलिस-अधिकारिणः स्वरं श्रुतवन्तः यत् 'एकं अपि गोलीं न अपव्ययतु' इति। नाम धारय उड्डियताम्। नामानि च गोलिकापातं कर्तुं आरब्धानि।

शरद कोठारी एकस्मात् आपणात् बहिः कर्षयित्वा शिरसि गोलिका मारिता। तस्य भ्राता रामकुमारः तं तारयितुं समीपम् आगतः, परन्तु सः अपि गोलिकाभिः मृतः! विंशतिवर्षीयौ कोठारी भ्रातरौ 'जय श्री राम' इति नाम्ना शहीदौ

गोलीकाण्डे क्षतिग्रस्ताः बहवः जनाः सेतुतः शरयुनद्यां क्षिप्ताः, ते मृताः वा घातिताः वा इति न दृष्ट्वा, परन्तु तस्मिन् सायंकाले तु निर्लज्जसर्वकारेण वार्ता दत्ता यत् गोलीकाण्डे केवलं १० कारसेवकाः एव मृताः!

बाबरी भूतलम् अभवत्! १९९२ तमे वर्षे डिसेम्बर्-मासस्य ६ दिनाङ्के पुनः कारसेवा कर्तुं निर्णयः अभवत्। आयोजकानाम् एतादृशः प्रबलः क्रमः आसीत् यत् कारसेवस्य अर्थः अस्ति यत् मञ्जे शरयु धारात् एकं मुष्टिभ्यां मृत्तिकाम् आनयितुं! तत् एव!

प्रातः ११.४५ वादने केचन कारसेवकाः विवादास्पदसंरचनायाः पुरतः घोषणां कर्तुं आरब्धवन्तः। भवनस्य पृष्ठतः कारसेवकाः शतं प्रविशन्ति स्म। एतत् सर्वं भवति स्म तदा कारसेवकाः अग्रेतः परितः च विवादास्पदभवनं प्रविशन्ति स्म।

क्रमेण बहवः कारसेवकाः त्रिगुम्बजानि आरुह्य। केचन कारसेवकाः पूर्वमेव फाल, फाल्तु, पहाड़ी इत्यादीनि ध्वंससाधनं निगूढवन्तः आसन्, ते अपि तान् बहिः निष्कासितवन्तः। प्रथमं आरोहणं कृत्वा निगूढः गुम्बजस्य उपरि ॐ इति लिखितं केसरध्वजं उत्थापितवान्। इदानीं अचेतनाः कारसेवकाः निर्माणं ध्वंसयितुं आरब्धवन्तः।

अपराह्णे २.४५ वादने सहसा उच्चैः कोलाहलः अभवत्। आकाशे धूमस्य विशालः मेघः आहतः! सर्वे तत्र कौतुकेन अवलोकितवन्तः। दक्षिणतः गुम्बजः पतितः आसीत्। एक झक और दो, बाबरी मस्जिद तोड दो, नारे। अपराह्णे ३.४५ वादने वामे स्थितः गुम्बदः अपि सहसा पतितः। ४.४५ वादने च अन्तिमः प्रहारः आगतः। भूकम्प इव शब्दः अभवत्। रजः वायुतले कतिपयानि पादानि उड्डियत। 'सियावर रामचन्द्र की जय' 'जय श्री राम' 'रामलल्ला हम आये है, मंदिर वहि बनयेंगे'... यतः मुख्यगुम्बदः अपि नष्टः अभवत्!

४६४ वर्षीयं कलङ्कितं संरचना भूमौ ध्वस्तं जातम्। लघु चाबुतरं कृत्वा तत्र प्रतिमा पुनः रात्रौ स्थापिता।

४६४ वर्षाणि यावत् यः कलङ्कः आसीत् सः नष्टः अभवत् तस्य स्थाने श्रीरामचन्द्रस्य सरलं लघु पवित्रं च मन्दिरं स्थितम्!!

न्यायालयस्य युद्धम्

१९५० तमे वर्षात् रामजन्मभूमिविषये न्यायालययुद्धं प्रचलति स्म। २००३ तमे वर्षे न्यायालयेन रामजन्मभूमिः उत्खननस्य आदेशः दत्तः। तस्मिन् मन्दिरस्य अनेके भग्नावशेषाः प्राप्ताः। अन्ते ९ नवम्बर् २०१९ दिनाङ्के सर्वोच्चन्यायालयेन अन्तिमनिर्णयः दत्तः, यत्र रामजन्मभूमिः मन्दिरस्य निर्माणस्य अनुमतिः दत्ता। तदर्थं भारतसर्वकारेण न्यायस्य निर्माणं कृत्वा रामजन्मभूमिं तेभ्यः समर्पयितुं प्रार्थितम्। राममन्दिर हेतु धनसङ्ग्रह

रामजन्मभूमि इत्यत्र भव्यमन्दिरनिर्माणार्थं २०२१ तमे वर्षे मकरसंक्रान्तिः ४४ दिवसान् यावत् देशे सर्वत्र निधिसमर्पण अभियानं सम्पादितम्। अस्मिन् अभियाने हिन्दुसमाजस्य सर्वस्तरस्य जनाः भागं गृहीतवन्तः, अस्मिन् अभियाने २१०० कोटिरूप्यकाणां निधिः संगृहीतः।

राममन्दिरे रामलालस्य प्राणप्रतिष्ठा

२०२४ तमस्य वर्षस्य जनवरी-मासस्य २२ दिनाङ्के रामजन्मभूमि-दिनाङ्के निर्मितस्य भव्यमन्दिरस्य रामलल्लस्य मूर्तिः स्थापिता भविष्यति। तदर्थं अयोध्यातः ग्रामं ग्रामे कार्यक्रमस्य निमन्त्रणपत्राणि प्रेषितानि सन्ति। तानि अक्षतानि प्रत्येकस्य हिन्दुगृहे प्रदातुं गच्छन्ति। हिन्दुजनाः स्वगृहस्य समीपस्थं मन्दिरं गत्वा पर्दायां प्रदर्शयमानं अयोध्याकार्यक्रमं पश्यन् पञ्चशतवर्षस्य कलङ्कं मेटयन् रामजन्मभूमिमन्दिरे पुनः 'मम रामः' उपविष्टः इति अनुभवयुः।

sudha_sathaye@yahoo.com

सुधा साठे, मुम्बई